

VILÁG- TÖRTÉNET

6. (38.) évfolyam 2016. 3.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET FOLYÓIRATA

- **JAMES P. NIESSEN**
A BEFOGADÁS KULTÚRÁJA
ÉS AZ 1957. JANUÁRI OSZTRÁK MENEKÜLTKEVÓTA-INDÍTVÁNY
- **KECSKÉS D. GUSZTÁV**
A NATO ÉS AZ 1956-OS MAGYAR MENEKÜLTEK
- **NAGY ANDRÁS**
A MAGYAR MENEKÜLTÜGY AZ ENSZ VIZSGÁLÓBIZOTTSÁGA ELŐTT
- **TIPHAINÉ ROBERT**
MAGYAR MENEKÜLTEK HAZATÉRÉSE SVÁJCBÓL 1956 UTÁN
- **BALOGH BALÁZS**
AZ 1956-OS MENEKÜLTEK TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓJA
AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
- **SZEMLE**
HAMERLI PETRA, KECSKÉS D. GUSZTÁV,
BODOR MÁRIA ÍRÁSAI

VILÁGTÖRTÉNET
A Magyar Tudományos Akadémia
Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézetének folyóirata

Szerkesztők
Skorka Renáta (főszerkesztő)
Bíró László, Bottoni Stefano, Farkas Ildikó,
Katona Csaba, Martí Tibor,
(szerkesztők)

Szerkesztőbizottság
Glatz Ferenc (elnök), Anderle Ádám, Borhi László,
Erdődy Gábor, Fischer Ferenc, Fodor Pál, Klaniczay Gábor,
Majoros István, Pók Attila, Poór János

6. (38.) évfolyam 2016. 3.

TARTALOM

1956 mint menekültválság. Új olvasatok egy ismert történethez (Stefano Bottoni)	331
<i>Tanulmányok</i>	
James P. Niessen: A befogadás kultúrája és az 1957. januári osztrák menekültkvóta-indítvány	337
Kecskés D. Gusztáv: A NATO és az 1956-os magyar menekültek	357
Nagy András: A magyar menekültügy az ENSZ vizsgálóbizottsága előtt. Bang-Jensen küzdelme ügynökökkel és bürokráttákkal	373
Deák Nóra: „Operation Mercy” – lehetetlennek tűnő küldetés? Az 1956-os menekültek fogadtatása az Egyesült Államokban	397
Tiphaine Robert: Magyar menekültek hazatérése Svájcban 1956 után. A hazatérés okai és interpretációi a propaganda-hadjáratban	413
Kovács Attila: A magyar menekültkérdés kezelése Jugoszláviában, 1956–1957	433
Lénárt András: Felnőtté válás és integráció az Ausztriában letelepült 1956-os emigráns diákok körében	451
Balogh Balázs: Az 1956-os menekültek társadalmi integrációja az Egyesült Államokban	469
<i>Szemle</i>	
Magyar–szentszéki kapcsolatok 1920-tól napjainkig (Hamerli Petra)	485
Kulturális diplomácia a nemzetközi feszültségek közepette. Franciaország Közép- és Kelet-Európában (1936–1940, 1944–1951) (Kecskés D. Gusztáv)	490
Tanulmányok a ruszisztika műhelyéből (Bodor Mária)	495

Jelen számunkat szerkesztette: Stefano Bottoni

Kulturális diplomácia a nemzetközi feszültségek közepette

Franciaország Közép- és Kelet-Európában
(1936–1940, 1944–1951)¹

Nem gyakran fordul elő, hogy egy doktori disszertáció eredményeinek könyv formában való publikációjára a védést követően mintegy 20 évvel kerüljön sor. A szerző, Annie Guénard-Maget ugyanis szakmai pályafutásának nagy részét gimnáziumi tanárként töltötte a párizsi régióban. S noha doktori témájában számos tanulmánya megjelent, a Sorbonne Paris I Egyetemen készített 900 oldalas disszertáció csupán néhány egyetemi könyvtár polcán várta az olvasókat. Nem is hiába. A dolgozat ugyanis a nemzetközi kapcsolatok történései, különösen a kulturális diplomácia kutatói számára igazi referenciaművé vált, ami szükségessé tette a könyv formában való megjelentetést – 20 év után is.

A precízen felépített munka Franciaország kulturális diplomáciáját és jelenlétét mutatja be Közép- és Kelet-Európában az 1936–1940 és az 1944–1951 közötti időszakban, tehát magában foglalja a II. világháború előtti periódust egészen a francia összeomlás évéig, valamint a szovjet befolyás alá került régió átalakulásának és az új keretek megszilárdulásának időszakát. Az 1936-os kezdődátumot a népfrentkormány franciaországi hatalomra kerülése magyarázza, amely arra törekedett, hogy megerősítse a francia kulturális jelenlétet világszerte. 1951 pedig a csehszlovákiai francia kulturális intézmények bezárásának éve, amely betetőzése volt a francia kultúra befolyásának teljes kiszorítására irányuló folyamatnak a szovjet zónává váló Közép- és Kelet-Európában.

A szerző abból indul ki, hogy a térség az 1920–1930-as években a francia külpolitika egyik prioritását jelentette, s Párizs 1945 után itt próbálta újra nagyhatalomként pozicionálni magát. A tanulmány koherenciájának megőrzése érdekében hat, 1944–1945-től szovjet befolyás alá került államra figyel: Lengyelországra, Csehszlovákiára, Magyarországra, Jugoszláviára, Romániára és Bulgáriára. A témaválasztás helyességét erősíti, hogy a háborút közvetlenül megelőző és követő években Európának éppen e térsége volt a nemzetközi feszültségek egyik fő tárgya és helyszíne. Ideális terep annak megfigyelésére, hogyan változott a francia állam által a régióban használt eszközök téra és azok súlya, különös tekintettel a kultúrára mint külpolitikai eszközre. Lehetőséget adva a francia kultúrdiplomácia állandó és változó elemeinek számbavételére egyaránt. A kulturális diplomácia fogalmát Annie Guénard-Maget tág értelemben használja, a hagyományos értelmiségi, egyetemi tevékenységen kívül egyre inkább belevonva a természettudományt és a technikát, a tájékoztatáspolitikát és a propagandát is.

¹ Guénard-Maget, Annie: *Une diplomatie culturelle dans les tensions internationales. La France en Europe centrale et orientale (1936–1940/1944–1951)*. Bruxelles, Bern, Berlin, Frankfurt am Main, New York, Oxford, Wien, P.I.E. Peter Lang, 2014. 364 p. (Enjeux internationaux, 30.)

A felhasznált forrásokat egyszerre jellemzi hatalmas bőség és egyoldalúság. A feldolgozott francia levéltári anyag rendkívül gazdag, szinte teljes körűnek tekinthető. A francia külügyminisztérium levéltárában (Archives diplomatiques) a szerző a kulturális expanzióért felelős osztályok anyagain kívül a vizsgált hat ország kétoldalú kapcsolatait dokumentáló dossziékat is áttanulmányozta. A Nemzeti Levéltárban (CARAN) őrzött forrásokból felhasználta például a miniszterelnökség titkárságának iratait is. Az Institut d'Études Slaves (Szláv Tanulmányok Intézete) és az Alliance française archívuma sem került el a figyelmét. A levéltári dokumentumokat hasznosan egészítik ki azok az interjúk, amelyeket a szerző a II. világháború utáni francia diplomácia és kulturális politika Kelet-Európával kapcsolatos felelőseivel készített (például Étienne Manac'h pozsonyi főkonzul 1946 és 1951 között; Guy Turbet-Delof, a budapesti Francia Intézet igazgatója 1947-től 1958-ig). A francia kultúrdiplomácia közép- és kelet-európai tevékenységének vizsgálatát azonban kissé egyoldalúvá teszi, hogy alig hivatkozik a szerző a térség országaiból származó levéltári anyagokra. Sőt az ezeket feldolgozó, franciául is hozzáférhető irodalom eredményei is szinte teljesen hiányoznak. Magyarország vonatkozásában például gazdagította volna a könyvet Müller Viktória, Macher Anikó, Fejérdy Gergely és Klenjánszky Sarolta tanulmányainak felhasználása is. A német és olasz befolyásszerzés leírása is kizárólag francia dokumentumok alapján történik.

Ami a mű felépítését illeti: Robert Frank előszava szervesen beilleszti a munkát a francia és a nemzetközi kutatások kereteibe. A szerző a könyvét a két bemutatandó időszaknak megfelelően két nagy részre tagolja, amelyeket a kisebb egységeket jelentő alkorszakok osztnak fejezetekre. Mindkét történevsorozat egy-egy nagy kihívással kezdődik a francia kulturális diplomácia számára Közép- és Kelet-Európában – 1936-ban főként a náci Németország, míg 1944–1945-ben a háború során megerősödött Szovjetunió jelenti a konkurenciát. S mindkét szakasz a francia kulturális befolyás kvázi megszüntetésével fejeződik be. A következtetésekben a szerző meggyőzően vonja meg a két korszak mérlegét, kiemelve a hasonlóságokat és a különbségeket. A levéltári anyagok részletes bemutatása és a válogatott bibliográfia segít a források áttekintésében. A függelékben található táblázatok (például az egyes közép- és kelet-európai országok részesedése a francia kulturális expanzió költségvetéséből évekre lebontva), továbbá a közölt öt dokumentum (köztük az Alliance française csehszlovákiai szervezeteinek megrendítő levele a francia anyaszervezethez az 1938-as müncheni konferencia után) kiválóan illusztrálják az értekezés mondanivalóját.

A mű első részének alaposan dokumentált fejezeteiből megtudhatjuk, hogy Közép- és Kelet-Európa németekkel szembeni ellenállási képességének fokozását tűzte ki célul a francia népfrentkormány által kezdeményezett intenzív kulturális akció. A Quai d'Orsay ugyanis érzékelte a legtöbb térségbeli ország belpolitikai életében az 1930-as évek első felétől megjelenő fasizálódási tendenciákat, valamint az erőteljes német és olasz kulturális behatolást. Ennek ellensúlyozására 1936-tól jelentősen megnövelték a közép- és kelet-európai kulturális célokra szánt költségvetést, elsősorban a Párizs-szövetséges államok tekintetében. Erős, fejlett iparral rendelkező, magabiztos és demokratikus Franciaország képét akarták kialakítani. Léon Blum nyomán a humanizmus és a republikanizmus értékei is hozzátartoztak a sugalmazott országimázshoz. Kiemelkedő francia személyiségek, írók, egyetemi oktatók, kormánytagok, szakmai szervezetek képviselői (először főleg orvosok, sebészek) látogatták a célba vett országokat, valamint magas színvonalú művészeti rendezvényekre került sor. A francia könyvkiadás termékeit a lehető legszélesebb olvasókörzönséghez próbálták eljuttatni. Ennek érdekében – a náci Németország módszereit átvéve – a kormány által szubvencionált kereskedelmi dömpingtől sem riadtak vissza. A fiatalság megnyerésére kiszélesítették és növekvő számú ösztöndíjjal támogatták a felsőfokú képzett-

ség franciaországi megszerzésének lehetőségeit főként gazdasági, műszaki és államigazgatási területen. Új tanszékeket, lektorátusokat szerveztek. Megkezdték a tömegek elérésére alkalmas eszközök, a rádió és a film felhasználását is. 1938-ban, a háború közeledtével változások mentek végbe a régiókkal kapcsolatos francia kultúrpolitikában. Ekkorra már a nem szövetséges országokra, így Magyarországra és Bulgáriára is hatni kívántak. A kulturális akció a lehető legszélesebb közönség megszólítását célul kitűző nyílt propaganda irányába fejlődött: világos, egyszerű, vonzó üzeneteket igyekeztek megfogalmazni. Felismerték a sportrendezvények jelentőségét a fiatalok mozgósításában. Hangsúlyt helyeztek a francia katonai hatalom és a gyarmatbirodalom erőforrásainak bemutatására is. 1939 tavaszától a háborús konfliktus közeli kitörését valószínűsítve a francia külügyi vezetés még intenzívebben törekedett a közép- és kelet-európai országok kormányköreinek és közvéleményének megnyerésére, minimális célként az illető államok semlegességét igyekeztek biztosítani. Megkezdték nemzeti nyelvű rádióadások sugárzását is. A kulturális akció és a propaganda-tevékenység a németektől elszenvedett 1940. júniusi vereséig szoros egységet alkotott.

A második részben Annie Guénard-Maget logikusan vezeti le, hogy az 1945-ös újrakezdéskor a francia kulturális diplomácia számos előnnyel rendelkezett Közép- és Kelet-Európában. A szovjet előretörést érzelve több országban kifejezett igény mutatkozott a francia kultúra jelenlétének erősítésére. A Francia Köztársaság Ideiglenes Kormánya 1944. decemberben szövetségi szerződést kötött a Szovjetunióval, ami azt a benyomást keltette a térség kormányaiban, hogy a Párizssal való kapcsolatépítés kisebb kockázattal jár, mint az angolszászokkal. A II. világháború előtti évek országimázs-építő erőfeszítéseinek hatása még érződött: a Franciaország mint intellektuális, kulturális és művészeti hatalom gondolatához akkor sikeresen hozzáadódott a tudományos és technikai fejlettség képzete. A franciabarát érzület a korábbi eliteken kívül a kommunista pártokkal együtt felemelkedő új vezetők egy részét is jellemezte. Mindez azonban alig csökkentette a francia kulturális expanzió elé tornyosuló akadályokat. A francia kormányzat a győztes nagyhatalmakhoz képest alárendelt helyzetben volt a régióban. Képviselői nem voltak tagjai a mindenütt meghatározó befolyást gyakorló Szövetséges Ellenőrző Bizottságoknak. Franciaország gyengeségének benyomását nemcsak a müncheni konferencia és az 1940-es gyors francia katonai összeomlás emléke erősítette, hanem a nem sokkal korábban oly erőteljes náci propaganda hatása is. Annie Guénard-Maget szerint az infrastruktúrában keletkezett háborús károk, a mindenütt megfigyelhető nélkülözés, különösen pedig az erősödő szovjet jelenlét egyre szűkebbre szorította a francia kultúra hivatalos képviselőinek mozgásterét.

A könyv szerzője négy „stációt” különít el a francia kulturális diplomácia fejlődésében Közép- és Kelet-Európa szovjet zónává alakulásának időszakában. A közeledés reménye előbb a még illúziókkal párosuló pragmatizmusnak adta át a helyét, majd a „szükséges” realizmus következett, és végül az ellenállási kísérlet letörése után a Kominform által programszerűen irányított végső kiszorítás következett. Párizs erőteljes kulturális aktivitásával nagyhatalmi ambícióit kívánta aláhúzni: helyet igényelt a háborúban győztes „nagyok” mellett. Ez azonban a francia ellenállási mozgalomból kinövő új, köztársasági és progresszív Franciaország volt, amely hitt a különböző országok „antifasiszta” és „haladó” erőinek együttműködésében. Az egyre mostohább körülményeket érzelve a francia kulturális diplomácia 1948-ban az alkalmazkodás mellett döntött, kulturális és oktatási tevékenységében igyekezett folyamatosan igazodni a lehetőségekhez. A megfigyelt oktatói kar ellenére a kulturális intézetek további nyitva tartását kívánták. Főleg a nyomtatott termékek terjesztésére és a francia nyelv továbbadóra összpontosítottak. 1949-től azonban a szovjet irányítás alá került helyi hatóságok – hasonló forgatókönyvet és módszereket követve minden országban –

a nyugati kulturális jelenlét teljes felszámolását tűzték napirendre. A politikai rendőrség erőszakos akcióival a nyugati kulturális intézmények látogatóinak elrettentésére törekedett. Az egyre válságosabbra forduló helyzetben a francia illetékesek – a szakítást választó amerikaiakkal ellentétben – továbbra is a tárgyalást szorgalmazták, noha időnként kifejezték tiltakozásukat is. A kulturális érintkezés a minden téren megromló kétoldalú kapcsolatok fenntartásának lényegi eszköze lett. A következetesen képviselt francia koncepció „a jövő megőrzése” érdekében intézményeinek a semlegességet, a politikamentességet, az óvatosságot és az állandó alkalmazkodást írta elő. A visszafogottság egyetlen tartósan pozitív hozadéka éppen Magyarországhoz kötődik: a szovjet blokk egyedüli francia kulturális intézete a budapesti volt, amely a „normalizáció” ellenére fennmaradhatott. E szokatlan tolerancia pontos okait a szerző szerint a francia illetékesek is csak találgatták: Jean Delalande követ a jogi státus rendezetlenségére, a láthatóság következetes kerülésére és a számtalan apró, de hasznos szolgálatra gondolt (nyelvoktatás szerződés nélkül, fordítások, technikai filmek kölcsönzése stb.). A lábjegyzetben azonban olvashatunk a túlélés talán valódi okáról is. A francia külügy magyarországi kulcsembere, az intézet egykori igazgatója, Guy Turbet-Delof az 1990-es években több interjúban megerősítette, hogy Rákosi Mátyás felesége, a finom női fehérnemű nagy kedvelője, évente egyszer-kétszer elküldte fehérnemű-készítőjét az intézet könyvtárába, aki lemásolta a francia divatlapokból az újabb modelleket...

Melyek a francia kulturális expanzió II. világháború által elválasztott két időszakának hasonló és eltérő vonásai? Van kontinuitás? Annie Guénard-Maget szerint mindkét szakaszban valódi kulturális diplomáciáról van szó, amelyet a kormányzat kezdeményezett, stratégiaileg tervezett és strukturált. A korábbi és a későbbi periódusban is megfigyelhető, hogy a francia politika erősen szelektált a célországok között, így az egykori politikai és katonai szövetségesek – főként Csehszlovákia, Lengyelország és Románia – kitüntetett figyelmet kaptak. A folyamatosságot erősítette, hogy mindkét esetben a kulturális expanzió mozgatórugója Franciaország geopolitikai érdeke volt, befolyásának megerősítése, illetve újjáépítése a totalitárius nagyhatalmakkal, előbb Németországgal és Olaszországgal, később a Szovjetunióval szemben. Állandó jellemző továbbá, hogy a francia kulturális befolyás ágensei tartós hatás elérésére törekedtek, ezért tulajdonítottak nagy jelentőséget a francia intézmények jogi beágyazottságának, az oktatás szerkezetének és a könyvtárak ellátásának egyaránt.

A szerző mindazonáltal rámutat a két időszak lényeges különbségeire is. Helyesen állapítja meg, hogy jelentősen módosultak Franciaország geopolitikai adottságai Közép- és Kelet-Európában: az 1930-as évek közepén még négy szövetséggel rendelkező tekintélyes nagyhatalom (legalábbis látszólag, természetesen hozzá). München, az 1940-es vereség és Vichy után viszont Párizs nagyhatalmisa erősen kérdésessé vált. Így az első időszakban a kulturális eszköz még csupán kiegészítette a külpolitikai cselekvés politikai, gazdasági és katonai elemeit. A második időszakban viszont a kultúra Franciaország térségbeli jelenlétének legfőbb, szinte az egyetlen kifejeződési formájává vált, mintegy helyettesítve a többi tényezőt. Az 1944–1945-ben kialakuló új körülményekhez való igazodást jelezte, hogy új, fiatal generációt vontak be a francia kulturális diplomáciába, amelynek tagjai személyükben is kifejezték a „progresszív” irányban „megújult” Franciaországot. A célközönség a korábbi elittek helyett vagy mellett egyre inkább a „nép” lett, ahonnan az új vezetői réteg megjelenését várták. Ugyancsak a „demokratizálódás szele” érhető tetten abban, hogy a francia kulturális jelenlét építői egyre inkább az egyenrangúság és a kölcsönösség alapján tárgyaltak közép- és kelet-európai partnereikkel. Erre vezethető vissza a kulturális megállapodások, a vegyes bizottságok és az új bilaterális egyesületek újításnak számító megjelenése is.

Annie Guénard-Maget könyve szorosan kötődik a nemzetközi kapcsolatok kutatásainak újabb francia iskoláihoz. A már elhunyt René Girault által vezetett kutatócsoport azt vizsgálta, hogy a 20. századi európai államok miként használták külpolitikájukban a rendelkezésükre álló, főként politikai, gazdasági és katonai eszközöket. A francia kulturális diplomáciát és jelenlétet Antoine Marès kezdte kutatni az 1980-as években. Ugyancsak ő vezeti azt a kutatási programot, amely a német és az orosz területek közé eső „köztes Európáról” a 20. században Franciaországban keletkezett ismeretek közvetítőit és a közvetítés helyeit tárja fel. Annie Guénard-Maget 1994-ben megvédett disszertációja és 2014-ben kiadott könyve jelentősen hozzájárult ehhez a munkához. Nem tekinthető tehát véletlennek, hogy a Peter Lang kiadó a kötetet felvette *Enjeux internationaux* (Nemzetközi kérdések) című sorozatába. A sorozat ugyanis a nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó történetírást megújító Pierre Renouvin munkásságát tekinti kiindulópontjának, aki elemzései során figyelembe vette a „mély erőket” („*forces profondes*”), vagyis az állami érdekvédelem és gazdasági és kulturális eszközeit is.

Annie Guénard-Maget munkája nagyon részletes, hatalmas mennyiségű dokumentumon alapuló tényfeltárás a kulturális diplomácia egy konkrét fejezetének megismeréséhez. Bemutatja a közép- és kelet-európai francia kulturális expanziót a vizsgált időszakokban a központi állami akarat kifermálódásától annak helyi szinten való megvalósulásáig és a hatások felméréséig. Működésben láttatja tehát a francia kulturális diplomácia intézményrendszerét, jelezve annak átalakulásait is. A szélesebb nemzetközi kontextus felvázolása azonban hézagossá lett. Talán az eredeti alkotás szövegének egyharmadára való csökkentése játszik szerepet abban, hogy helyenként leegyszerűsítésekkel találkozunk. Az első rész bevezetésénél például nem hangsúlyozza, hogy a francia külpolitikának az I. világháború után nem sikerült Németországgal szemben hatékonyan felhasználható, gazdaságilag és katonailag erős, ütőképes szövetségi rendszert létrehozni – bár a látszat ezt mutatta. Az orosz szövetséges 1917-es kiesése után kialakított, a győztes kishövetségekre támaszkodó politika illúzió alapult. Franciaország új partnerei ugyanis nem voltak „igazi” szövetségesek. Külön-külön és együttesen sem képviseltek egy nagyhatalomával összemérhető katonai erőt és gazdasági potenciált. Nem tudtak (volna) szembeszállni egy Németországhoz mérhető ellenséggel. Nem voltak biztosan mobilizálhatók Franciaország érdekeinek védelmére sem. Mindazonáltal Annie Guénard-Maget könyve a francia kulturális diplomácia, valamint Franciaország és Közép- és Kelet-Európa 20. századi kapcsolatainak tanulmányozásához megkerülhetetlen hozzájárulás. Hasznosan egészíti ki a térség szovjetizálásáról szóló szakirodalmat is.

Kecskés D. Gusztáv

CONTENTS

1956 as Refugee Crisis: New Perspectives (Stefano Bottoni)	331
--	-----

Studies

James P. Niessen: The Culture of Welcome and the January, 1957 Austrian Refugee Quota Proposal	337
Gusztáv D. Kecskés: The NATO and the 1956 Hungarian Refugees	357
András Nagy: The Special Committee on the Problem of Hungary, 1957–1958: Bang-Jensen's Struggle with Eastern Spies and Western Bureaucrats	373
Nóra Deák: Operation Mercy: The (Not Impossible) Hungarian Refugee Resettlement Mission in the United States	397
Tiphaine Robert: The Return of 1956 Hungarian Refugees from Switzerland: Reasons and Interpretations of Returning Home in Propaganda Warfare	413
Attila Kovács: Yugoslavia and the 1956 Hungarian Refugee Crisis	433
András Lénárt: The Process of Growing up and Integration of the 1956 Emigrant Students into the Austrian Society	451
Balázs Balogh: The Social Integration of the Refugees of the 1956 Revolution in the USA	469

Book Reviews

Diplomatic Relations between Hungary and the Holy See, 1920–2015 (Petra Hamerli)	485
Cultural Diplomacy amid Diplomatic Tensions: France in Central and Eastern Europe, 1936–1940, 1944–1951 (Gusztáv D. Kecskés)	490
Studies from the Workshop of Russistics (Mária Bodor)	495

SZERZŐINK

Balogh Balázs, PhD, igazgató, MTA BTK Néprajztudományi Intézet • Bodor Mária, doktorandusz, Debreceni Egyetem BTK • Deák Nóra, PhD, könyvtárvezető, Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Angol–Amerikai Intézet Könyvtára • Hamerli Petra, doktorandusz, Pécsi Tudományegyetem BTK • Kecskés D. Gusztáv, PhD, tudományos főmunkatárs, MTA BTK Történettudományi Intézet • Kovács Attila, PhD, tudományos munkatárs, Inštitut za narodnostna vprašanja (Nemzetiségi Kutatóintézet), Ljubljana • Lénárt András, PhD, tudományos munkatárs, Országos Széchényi Könyvtár 56-os Intézet • Nagy András, PhD, író, egyetemi oktató • Niessen, James P., PhD, könyvtáros, tudományos munkatárs, Rutgers University School of Arts and Sciences, New Brunswick • Robert, Tiphaine, tudományos munkatárs, Université de Fribourg Faculté des Lettres

Ára: 600 Ft
Előfizetőknek: 500 Ft

TERJESZTI A MAGYAR POSTA

Előfizethető személyesen a postahelyeken és a kézbesítőknél, vagy a Központi Hírlap Iroda zöldszámán: 06-80/444-444, e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 1-303-3440, vagy levélben a Magyar Posta Zrt. Központi Hírlap Iroda, Budapest 1008 címen.

Számonként megvásárolható az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetében (1014 Budapest, Úri utca 53., telefon: 224-6700/624, 626 mellék), illetve a Penna Bölcsész Könyvesboltban (1053 Budapest, Magyar utca 40., telefon: 06 30/203-1769).

A Világtörténet 2016-os évfolyamának megjelentetését
a Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti Kulturális Alap támogatja

nka
Nemzeti Kulturális Alap